

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry
Eduskunnan sivistysvaliokunta 23.5.2018

Humanismia vai tekoälyä? Uupumusta vai oppimisen paloa? Näkökulmia lukio-uudistukseen

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry kiittää sivistysvaliokuntaa kutsusta kuulemiseen. HYOL:n lausunto käsittelee lukion uudistumista paitsi tulevan lukiolain, myös lukion tulevaisuuden kannalta.

HYOL:n keskeiset näkökulmat ovat:

- Lukion tulee jatkossakin olla yleissivistävä oppilaitos, jossa eri oppiaineita opiskellaan monipuolisesti ja laajasti. Tämä edistää parhaiten lukio-opiskelijoiden maailmankuvan rakentumista ja heidän kykyään tehdä tulevaisuuttaan koskevia valintoja.
- Humanistis-yhteiskunnallisten oppiaineiden, kuten historian ja yhteiskuntaopin, opettamat taidot ovat entistä tarpeellisempia tulevaisuudessa, jossa ihmisen, tekniikan ja kulttuurien vuorovaikutuksen ymmärtäminen on välttämätöntä.
- Opiskelijoilla on oltava oikeus saada lähiopetusta ja kehittyä rauhassa lukio-opintojen aikana. Tasa-arvoiset opiskelumahdollisuudet kiireettömässä ilmapöytäkirjassa ovat yksilön ja yhteiskunnan etu.

Lukion tulee jatkossakin olla monipuolista yleissivistystä tarjoava oppilaitos. Yleissivistykseen kuuluu laaja-alainen niin humanistis-yhteiskunnallisiin kuin luonnontieteisiin ja taideaineisiin liittyvien tietojen ja taitojen hallinta. Näistä tiedoista ja taidoista on hyötyä riippumatta opiskelijan jatko-opinto- ja urasuunnitelmista. Kansalaisten on tunnettava yhteinen eurooppalainen sivistyspohja, suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan kehitys sekä ymmärrettävä niiden yhteys globaaliin nykyisyyteen ja tulevaisuuteen. Historia ja yhteiskuntaoppi ovat oppiaineita, jotka edistävät tällaista kontekstuaalista ajattelua ja siten tukevat myös lukion muiden oppiaineiden ymmärtämistä. Samalla ne tukevat lukio-opiskelijoiden maailmankuvan rakentumista.

Lukiossa tulee painottaa opiskelijan jatko-opintojen ja kansalaisvalmiuksien sekä demokratian ja oikeusvaltion kannalta keskeisiä taitoja. Näihin kuuluvat esimerkiksi tiedonhaku, olennaisen tiedon erottaminen epäolennaisesta, erilaisten näkemysten ja kokonaisuuksien hahmottaminen, medialukutaito sekä kriittinen ajattelu. Humanistis-yhteiskunnalliset oppiaineet, kuten historia ja yhteiskuntaoppi, opettavat näitä taitoja, jotka ovat digitalisoituvassa maailmassa erityisen tärkeitä. Ne edistävät myös kykyä ymmärtää ihmistä ja hänen käyttäytymistään sekä erilaisia näkökulmia, mille on teknologian ja tekoälyn kehittyessä sekä tiedon sirpaloituessa yhä suurempi tarve.

Harvalla 15- tai 16-vuotiaalla nuorella on lukioon tullessaan selkeä käsitys tulevasta jatko-opintopaikasta tai ammatista. Nuorella on oltava mahdollisuus kypsyä rauhassa näihin liittyvien valintojen tekoon lukion aikana. Ilman yleissivistyksen antamaa pohjaa asioiden ja ilmiöiden ymmärtäminen sekä tärkeiden taitojen ja valmiuksien kehittyminen jäävät pinnallisiksi. Kaikille lukiota käyville nuorille tulee taata yhtäläiset mahdollisuudet opiskella monipuolisesti ja riittävän laajasti eri oppiaineita, jotta heillä on edellytykset löytää niiden joukosta jatko-opintojen kannalta itselleen tarpeellisimmat ja kiinnostavimmat. Opiskelijoiden tasa-arvon näkökulmasta on myös tärkeää, että heille taataan mahdollisuus riittävään lähiopetukseen kaikissa oppiaineissa lukion koosta ja sijainnista riippumatta.

Ehdotuksen lukiolaiksi voi tulkita antavan koulutuksen järjestäjälle mahdollisuuden päättää opetuksen järjestämistavasta ja jopa opetusmenetelmistä (12 §). Opetuksen sisällöt ja tavoitteet on jatkossakin määriteltävä tarkasti opetus- ja hallituksen laatimissa opetussuunnitelman perusteissa. Opettajilla tulee säilyä opetusmenetelmiä koskeva autonomia, koska vaihtelevissa opetustilanteissa ja -ryhmissä vain heillä on mahdollisuus tunnistaa niistä kaikkein toimivimmat.

Eero Kitunen
Puheenjohtaja
Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry